

Verbonden ondernemingen en governance

Alle woningcorporaties hebben vorig jaar hun governance, al dan niet grondig, onder handen genomen en in overeenstemming gebracht met de Woningwet. Afhankelijk van de concrete situatie, heeft dat geresulteerd in óf een *nieuw* óf een *aangepast governance arrangement* (statuten en reglementen) voor de woningcorporatie zelf.

Woningcorporaties zullen thans eenzelfde proces moeten doorlopen, dat geldt voor:

- a. (tussentijdse) wijzigingen van statuten bij hun *bestaande* verbonden ondernemingen en bij *nieuwe* met de woningcorporatie te verbinden ondernemingen (zoals de verbonden onderneming die het gevolg zal zijn van de juridische of hybride scheiding van de DAEB en niet-DAEB activiteiten) *per direct*, alsmede
- b. al hun andere bestaande verbonden ondernemingen, en wel *voor eind 2017*.

Het “beoordelingskader scheiding DAEB/niet-DAEB” van de Autoriteit woningcorporaties (Aw) van mei 2016 geeft aan hoe de Autoriteit woningcorporaties de governance (bij juridische en hybride scheiding) beoordeelt, maar deze beoordeling zal niet anders zijn voor de overige situaties.

In dat kader noemen wij onderstaand enkele aandachtspunten.

Verbonden onderneming

Het voldoen aan de governance vereisten zoals neergelegd in de Woningwet is niet alleen verplicht voor *100% dochtervennootschappen* van de woningcorporatie, maar ook, althans naar de mening van de Autoriteit woningcorporaties (Pontefix is daarover nog in discussie met de Aw), voor *overige deelnemingen* en andere met de woningcorporatie *verbonden ondernemingen*, zoals gedefinieerd in de Woningwet. In beginsel dienen al deze verbonden ondernemingen dus hun governance arrangement aan te passen.

Zeggenschap in en controle over de verbonden onderneming

De Woningwet en het beoordelingskader hechten er waarde aan dat de woningcorporatie voldoende zeggenschap behoudt op/macht heeft in de dochtervennootschappen/verbonden ondernemingen en het daarin belegd vermogen. Dit pleit voor het alloceren van zoveel mogelijk macht bij de algemene vergadering van aandeelhouders/woningcorporatie (door het opnemen van een lijst van bestuursbesluiten die de voorafgaande goedkeuring van de algemene vergadering van aandeelhouders behoeven en het daaraan toekennen van instructiebevoegdheid), en invulling van de bestuursfunctie door de woningcorporatie of de bestuurder daarvan. Ook andere governance instrumenten staan ter beschikking zoals het instellen van een raad van commissarissen of een one tier board (met executive en non-executive bestuurders) op het niveau van de dochtervennootschap/verbonden onderneming. Daarbij moet tevens bekeken worden welke rol de raad van commissarissen van de woningcorporatie zelf direct dan wel indirect heeft bij besluiten in de dochtervennootschap/verbonden onderneming. Meer macht van de woningcorporatie in de dochtervennootschap/verbonden onderneming gaat evenwel hand in hand met meer verantwoordelijkheid/zorg en *formeel-technisch* gezien ook meer basis voor aansprakelijkheid van de woningcorporatie voor de (schulden van) de dochtervennootschap/verbonden onderneming. Evenwel zal dit met name afhankelijk zijn van hoe deze macht *materieel* door de woningcorporatie in de specifieke omstandigheden van het geval wordt aangewend.

In het beoordelingskader scheiding DAEB/niet-DAEB van de Aw worden dochtervennootschappen naar analogie van de woningvennootschap behandeld en is verder aangegeven dat: “Indien er een woningvennootschap wordt opgericht het bestuur van de woningvennootschap kan zijn:

- de huidige bestuurder(s) van de TI;
- een derde onafhankelijk bestuur(der).”

Merkwaardigerwijs staat in dit lijstje niet de woningcorporatie zelf als bestuurder van de dochtervennootschap, hetgeen bij vele woningcorporaties de gangbare praktijk is. Aangezien er staat “kan” en niet “kan uitsluitend” of “mag”, zou dat ervoor pleiten dat dit wel mogelijk is. De Woningwet prevaleert bovendien boven dit beoordelingskader, en daarin staat niet aangegeven dat het niet mag. Pontefix ziet, gezien de tekst van de huidige en thans op handen zijnde regelgeving, derhalve niet in waarom de woningcorporatie zelve niet de bestuurder van de dochtervennootschap zou kunnen/mogen zijn. De Autoriteit woningcorporaties denkt hier evenwel anders over en acht het, mede gelet op artikel 45 Woningwet, niet in het belang van de volkshuisvesting dat de corporatie bestuurder kan zijn van een verbonden onderneming. Ook hierover is Pontefix nog met de Autoriteit woningcorporaties in discussie.

Het governance arrangement voor de verbonden onderneming

Van belang is om het governance arrangement (statuten en reglementen), dat bij de woningcorporatie is geïmplementeerd, uit het oogpunt van consistentie en control, ook zoveel als mogelijk over te nemen en te implementeren/verankeren bij de verbonden ondernemingen. De statuten van de verbonden ondernemingen maar ook die van de woningcorporatie (door middel van een schakelbepaling) zullen daarvoor de basis moeten bieden.

Daarnaast heeft Pontefix in een eerder geval met de Aw afgestemd dat de statuten van de dochtervennootschap mogen bepalen dat de algemene vergadering van aandeelhouders van de dochtervennootschap beslist of er al dan niet winstuitkeringen plaatsvinden. Bij letterlijke lezing van de (huidige) Woningwet zou het besluit tot winstuitkering onlosmakelijk zijn verbonden met het vaststellen van de jaarrekening, hetgeen tot ongewenste en onbedoelde resultaten aanleiding zou hebben gegeven. Dit aspect wordt ook in de Veegwet wonen gerepareerd.

Verder dient er naast de statuten ook gekeken te worden hoe de reglementen van de woningcorporatie van toepassing worden verklaard op/geïmplementeerd worden bij de verbonden onderneming, voor zover dat noodzakelijk of wenselijk is. Ten aanzien van het Financieel Beheer Reglement (“FBR”) geldt thans dat deze van toepassing moet zijn op dochtermaatschappijen en samenwerkingsvennootschappen. De Veegwet wonen, die nog in werking moet treden, is thans zodanig aangepast dat in het FBR van de woningcorporatie slechts behoeft te worden *ingegaan* op verbonden ondernemingen. In het op 9 januari 2017 aangeboden ontwerpbesluit tot wijziging van het Besluit toegelaten instellingen volkshuisvesting is opgenomen dat het Financieel Beheer Reglement *van toepassing moet worden verklaard op*: de woningcorporatie, de dochtermaatschappij en de verbonden onderneming waarvan de woningcorporatie meer dan de helft van de bestuurders kan benoemen of ontslaan. Voorts moet over alle verbonden ondernemingen in het jaarverslag verantwoording worden afgelegd.

De implementatie van (met name de financiële) reglementen van de woningcorporatie zal door de bestuurder van de verbonden onderneming nog door middel van besluiten in de verbonden ondernemingen verder verankerd dienen te worden, zodat het daarin of daarvoor werkzame personeel dienovereenkomstig handelt. Met name in situaties waarin de woningcorporatie direct of indirect geen overwegende zeggenschap heeft in de verbonden onderneming zal het doorzetten van het governance arrangement van de woningcorporatie knelpunten gaan opleveren.

Wilt u meer weten over voornoemde onderwerpen? Neem dan contact met ons op onder telefoonnummer 06 – 53832435 of per e-mail: mieke.bastiaanssen@pontefix.nl

Pontefix is een nichekantoor, werkzaam voor woningcorporaties. Deze nieuwsbrief is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Evenwel kunnen aan de inhoud daarvan geen rechten worden ontleend.

Jaargang 7, nummer 1

www.pontefix.nl

28 januari 2017